

GRĮŽTAMASIS RYŠYS (III)

Grįžtamasis ryšys¹ – tai informacija apie veiklos rezultatus, kuri suteikiama siekiant padėti asmeniui (ar organizacijai) tobulėti. Jis gali būti teikiamas žodžiu, raštu, neverbalinėmis priemonėmis ir gali būti tiek teigiamas, tiek korekcinis. Švietimo kontekste grįžtamasis ryšys dažniausiai siejamas su mokymosi procesu: tai mokytojo ar bendraamžių pastabos mokiniui apie jo pažangą, stiprybes ir tobulintinas sritis. Moksliniai tyrimai rodo, kad grįžtamasis ryšys veikia mokinių mokymąsi ir motyvaciją: (a) laiku suteiktas grįžtamasis ryšys gerina akademinius rezultatus ir skatina savireguliaciją, suteikdamas mokiniams galimybę veiksmingiau valdyti mokymosi procesus; (b) technologinės priemonės palengvina personalizuotą ir prieinamą grįžtamąjį ryšį, pritaikydamos mokymosi patirtį prie individualių poreikių; (c) grįžtamojo ryšio strategijų, kuriomis atsižvelgiama į individualius skirtumus, įgyvendinimas prisideda prie didesnio teisingumo ir veiksmingumo mokinių mokymesi².

Svarbiausi grįžtamojo ryšio aspektai:

Tikslingumas – orientuotas į aiškius mokymosi tikslus;

Savalaikis – teikiamas laiku, kai mokinys dar gali reaguoti ir keisti veiklą;

Konstruktivumas – pateikiamas taip, kad skatintų tobulėjimą, o ne demotyvuotų;

Abipusiškumas – tai ne tik vienkryptis vertinimas, bet ir dialogas;

Individualumas – atsižvelgiama į mokinio galimybes ir kontekstą.

Tikslas: Atskleisti muzikos mokyklos mokytojų taikomas grįžtamojo ryšio praktikas ir jų požiūrį į mokinių ugdymo(si) analizę, refleksiją bei bendradarbiavimą su tėvais.

Tyrimo uždaviniai

1. Įvertinti, kaip muzikos mokyklos mokytojai analizuoja ir koreguoja ugdytinių ugdymą(si), taiko refleksijas ir skatina mokinių įsivertinimą.
2. Nustatyti, ar mokytojai prašo ugdytinių grįžtamojo ryšio apie jų pasiekimus ir pažangą.
3. Atskleisti, kaip mokytojai informuoja mokinių tėvus apie vaikų mokymosi eigą, pasiekimus ir sunkumus bei kaip vertina šio bendradarbiavimo reikšmę.

Tyrimo imtis. Imtis buvo formuota taikant tikslinį atrankos būdą – apklausti pedagogai, tiesiogiai dalyvaujantys ugdymo procese ir galintys įvertinti mokykloje teikiamą grįžtamąjį ryšį bei jo poveikį mokymui(si). Iš viso tyrime dalyvavo 16 informantų.

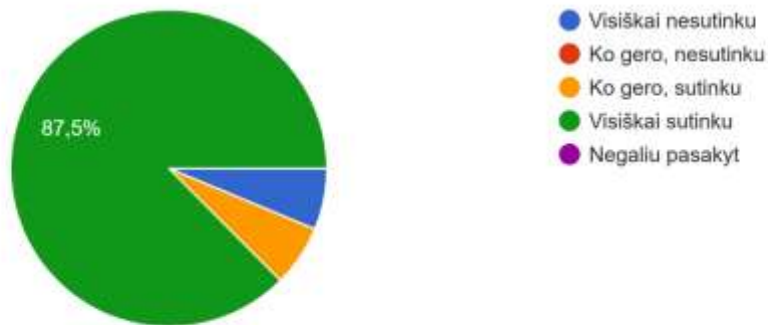
1 klausimas.

¹ Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, 77(1), 81-112.

² Solis Trujillo, B. P., Velarde-Camaqui, D., Gonzales Nuñez, C. A., Castillo Silva, E. V., & Gonzalez Said de la Oliva, M. D. P. (2025, May). The current landscape of formative assessment and feedback in graduate studies: a systematic literature review. In *Frontiers in Education* (Vol. 10, p. 1509983). Frontiers Media SA.

Aš analizuoju ir koreguoju ugdytinių ugdymą(si).

16 atsakymų

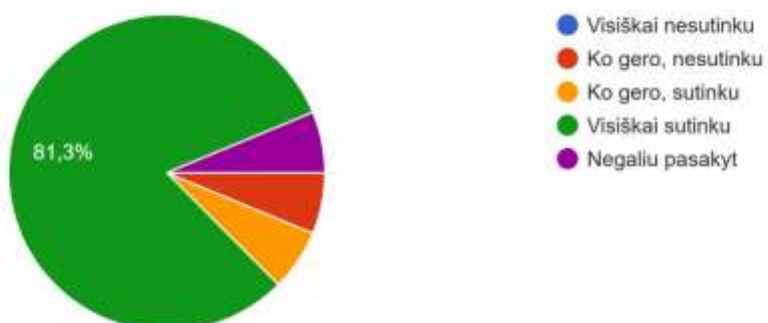

Atsakymų pasiskirstymas ($n = 16$): „Visiškai sutinku“ – 14 mokytojų (87,5 %); „Ko gero sutinku“ – 1 mokytojas (6,25 %); „Visiškai nesutinku“ – 1 mokytojas (6,25 %). 15 iš 16 mokytojų (93,75 %) nurodė, kad analizuoja ir koreguoja ugdytinių ugdymą(si), iš jų 87,5 % visiškai pritaria teiginiui. Tik 1 mokytojas (6,25 %) visiškai nesutinka – tai pavienis, bet vertingas signalas. Gauti rezultatai atskleidžia, kad ugdymo proceso refleksija ir koregavimas yra tvirtai įsitvirtinęs mokytojų praktikoje – tai pripažįsta beveik visi respondentai. Didelis visiško pritarimo procentas rodo, kad mokytojai sąmoningai siekia atliepti mokinių poreikius bei keisti ugdymo metodus pagal situaciją. Visgi pavienis neigiamas atsakymas galėtų rodyti individualų atvejį, kai ugdymo koregavimas galbūt nėra įprasta praktika, arba mokytojas kitaip supranta šią veiklą.

Didžioji dauguma mokytojų (93,75 %) nurodė, kad analizuoja ir koreguoja ugdytinių ugdymą(si), iš jų 87,5 % visiškai pritarė šiam teiginiui. Tai atskleidžia, kad ugdymo(si) refleksija yra plačiai taikoma praktika, padedanti mokytojams adaptuoti ugdymo procesą pagal mokinių poreikius. Pavienis visiškai neigiamas atsakymas rodo galimą išimtį ar kitokį ugdymo sampratos traktavimą.

Aš reguliariai planuoju ir vykdau refleksijas su ugdytiniais.

16 atsakymų

2 klausimas.

Atsakymų pasiskirstymas ($n = 16$): „Visiškai sutinku“ – 13 mokytojų (81,25 %); „Ko gero sutinku“ – 1 mokytojas (6,25 %); „Ko gero nesutinku“ – 1 mokytojas (6,25 %); „Negaliu pasakyti“ – 1

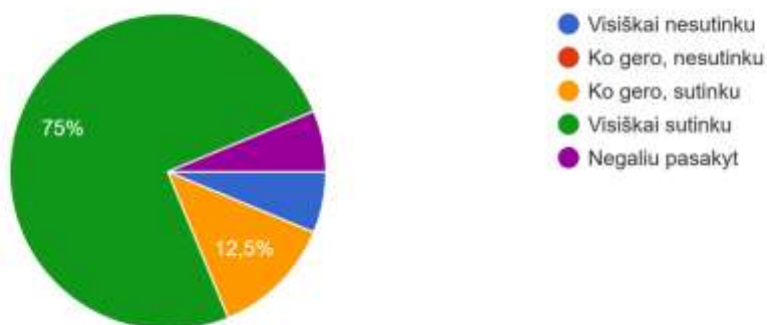
mokytojas (6,25 %). 14 iš 16 mokytojų (87,5 %) teigiamai vertina savo refleksijos praktiką – dauguma iš jų (81,25 %) visiškai pritaria. 2 mokytojai (12,5 %) išreiškė abejonę ar netikrumą: vienas – „ko gero nesutinku“, kitas – „negaliu pasakyti“. Didžioji dalis mokytojų pabrėžia, kad refleksijos planavimas ir vykdymas yra jų ugdymo praktikos dalis, o tai leidžia daryti prielaidą, kad refleksija naudojama ne tik kaip formalus, bet ir kaip pedagoginį procesą stiprinantis metodas. Vis dėlto pavieniai atsakymai rodo, kad ne visi mokytojai vienodai aiškiai supranta ar įgyvendina refleksiją, o galbūt taiko ją epizodiškai ar neformalizuotai.

Dauguma mokytojų (87,5 %) pritarė, kad reguliariai planuoja ir vykdo refleksijas su ugdytiniais, o net 81,25 % visiškai sutiko su šiuo teiginiu. Tai rodo, kad refleksija yra integruota į ugdymo praktiką kaip mokymosi ir tobulėjimo priemonė. Tačiau 12,5 % mokytojų išreiškė abejonę ar netikrumą dėl šios veiklos reguliarumo, kas gali rodyti skirtingą refleksijos sampratą ar praktinį įgyvendinimą tarp pedagogų.

3 klausimas.

Aš prašau ugdytinių grįžtamojo ryšio apie jų pasiekimus ir pažangą.

16 atsakymų

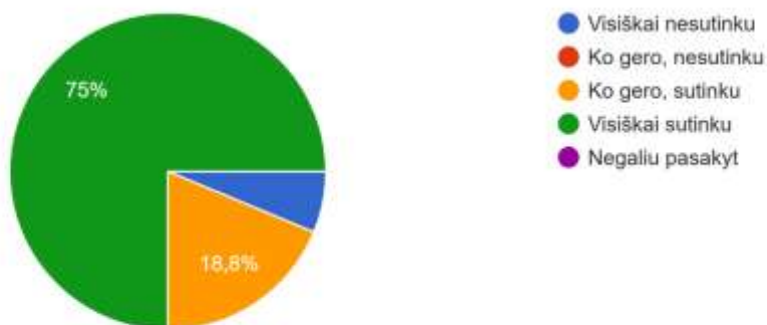
Atsakymų pasiskirstymas (n = 16): „Visiškai sutinku“ – 12 mokytojų (75 %); „Ko gero sutinku“ – 2 mokytojai (12,5 %); „Visiškai nesutinku“ – 1 mokytojas (6,25 %); „Negaliu pasakyti“ – 1 mokytojas (6,25 %). 14 iš 16 mokytojų (87,5 %) nurodo, kad prašo mokinių grįžtamojo ryšio apie jų pasiekimus ir pažangą. 2 mokytojai (12,5 %) šios praktikos netaiko arba neidentifikuoja: vienas visiškai nesutinka, vienas negali pasakyti. Rezultatai rodo, kad dauguma mokytojų taiko į mokinių orientuotą praktiką, skatindami jų paaiškinti, reflektuoti ar įvardyti savo pasiekimus bei pažangą. Tai svarbi formuojamojo vertinimo sudedamoji dalis, kuri stiprina mokinio savireguliaciją. Tačiau pavieniai atsakymai rodo, kad ne visi pedagogai vienodai taiko ar atpažįsta šią praktiką, galimai dėl skirtingų darbo stilių, supratimo apie grįžtamąjį ryšį ar patirties stokos.

Dauguma mokytojų (87,5 %) pritarė teiginiui, kad prašo ugdytinių grįžtamojo ryšio apie jų pačių pasiekimus ir pažangą – 75 % visiškai sutiko, o 12,5 % linkę sutikti. Šie duomenys rodo, kad grįžtamasis ryšys suvokiamas kaip abipusis procesas, skatinantis mokinių refleksiją. Vis dėlto 12,5 % mokytojų atsakymai leidžia manyti, kad ši praktika dar ne visur taikoma nuosekliai arba nėra sąmoningai integruota į ugdymo procesą.

4 klausimas.

Ugdytinių pasiekimai aptariami su jų tėvais (globėjais, rūpintojais) susirinkimų metu.

16 atsakymų

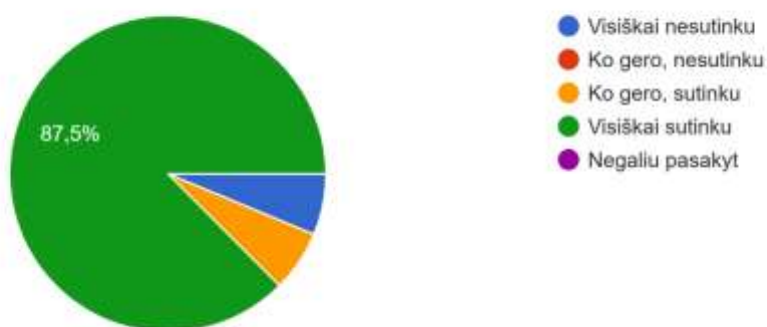
Atsakymų pasiskirstymas ($n = 16$): „Visiškai sutinku“ – 12 mokytojų (75 %); „Ko gero sutinku“ – 3 mokytojai (18,75 %); „Visiškai nesutinku“ – 1 mokytojas (6,25 %). 15 iš 16 mokytojų (93,75 %) pritaria, kad susirinkimų metu su tėvais aptaria ugdytinių pasiekimus. 1 mokytojas (6,25 %) visiškai nesutinka – tai pavienis atvejis, vertas dėmesio. Didžioji dauguma mokytojų patvirtina, kad tėvų susirinkimai yra reikšminga grįžtamojo ryšio forma, kurioje aptariami mokinių pasiekimai. Tai rodo, kad mokykloje puoselėjama bendradarbiavimo su šeima kultūra, skatinanti tėvų įsitraukimą į ugdymo procesą. Vis dėlto pavienis visiškai neigiamas atsakymas gali signalizuoti apie nevienodą šios praktikos taikymą skirtingose klasėse ar situacijose, pavyzdžiui, kai tėvai nesilanko susirinkimuose arba mokytojas pasirenka kitus informavimo būdus.

Dauguma mokytojų (93,75 %) nurodė, kad ugdytinių pasiekimai yra aptariami su jų tėvais susirinkimų metu – 75 % visiškai sutinka, 18,75 % išreiškia nuosaikų pritarimą. Šie duomenys rodo, kad tėvų susirinkimai yra svarbi pasiekimų grįžtamojo ryšio platforma.

5 klausimas.

Aš informuoju mokinių tėvus / globėjus / rūpintojus apie vaiko mokymąsi, pasiekimus ir spragas.

16 atsakymų

Atsakymų pasiskirstymas ($n = 16$): „Visiškai sutinku“ – 14 mokytojų (87,5 %); „Ko gero sutinku“ – 1 mokytojas (6,25 %); „Visiškai nesutinku“ – 1 mokytojas (6,25 %). 15 iš 16 mokytojų (93,75 %) pritaria teiginiui – dauguma jų (87,5 %) tvirtai sutinka. 1 mokytojas (6,25 %) visiškai nesutinka – tai

vienintelis kritiškas vertinimas. Duomenys atskleidžia, kad dauguma mokytojų reguliariai informuoja tėvus apie mokinių mokymosi rezultatus, tiek pozityvius, tiek probleminius aspektus. Tai liudija apie tvirtą mokyklos – šeimos ryšį ir skaidrią informavimo praktiką. Tačiau pavienis visiškai neigiamas atsakymas rodo, kad ne visi mokytojai įgyvendina šią funkciją vienodai, o kai kuriais atvejais gali rodyti, kad informavimo praktika dar nėra universali arba kai kurie mokytojai šią funkciją vertina kaip mažiau aktualią.

IŠVADA

Tyrimo rezultatai rodo, kad dauguma muzikos mokyklos mokytojų grįžtamąjį ryšį suvokia kaip esminę ugdymo proceso dalį ir sąmoningai jį taiko tiek dirbdami su mokiniais, tiek bendraudami su jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

Mokytojai:

- aktyviai analizuoja ir koreguoja ugdymo procesą pagal mokinių poreikius (93,75 % pritaria),
- reguliariai vykdo refleksijas su ugdytiniais (87,5 %),
- skatina mokinius įsivertinti ir prašyti jų grįžtamojo ryšio (atitinkamai 92,3 % ir 87,5 % pritaria),
- aptaria mokinių pasiekimus tėvų susirinkimuose (93,75 %) ir dažniausiai informuoja apie mokinių pažangą bei spragas (93,75 %).

Toks aukštas pritarimo lygis rodo, kad dauguma mokytojų praktikoje taiko formuojamojo vertinimo principus, palaiko refleksyvų mokymąsi ir siekia užtikrinti atvirą, dvipusį grįžtamąjį ryšį. Šios praktikos sudaro prielaidas efektyvesniam ugdymo(si) procesui, mokinių pažangos stebėjimui ir šeimos įsitraukimui. Tačiau pavieniai neigiami ar neapsisprendę atsakymai (iki 6,25 %) leidžia daryti prielaidą, kad kai kurie mokytojai taiko šias praktikas nenuosekliai, epizodiškai ar jas supranta skirtingai. Tai gali būti susiję su požiūrio į vertinimą skirtumais.

Tyrimą aprašė direktoriaus pavaduotoja ugdymui, mokytoja ekspertė Loreta Venslavičienė